

VS06432

~~D. v. Burg~~

PROF. IR. B. VAN DER BURG

2 JULI 1949

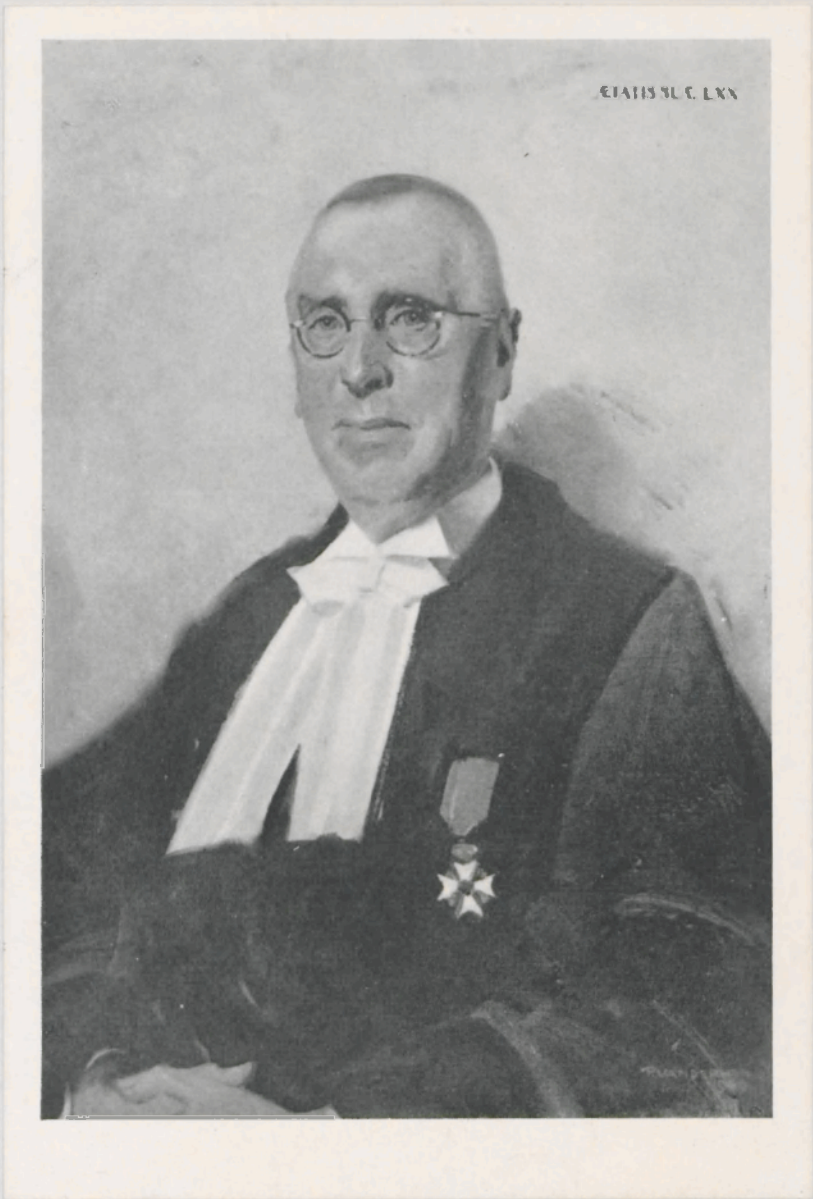
L.S.,

Het comité, gevormd ter gelegenheid van het aftreden van Professor Ir B. van der Burg als hoogleraar in de Zuivelbereiding en Melkkunde aan de Landbouwhogeschool, heeft gemeend een kort overzicht te moeten publiceren, weergevende de levensloop van de betrokkene.

Ofschoon geenszins volledig, moge hieruit enigermate blijken welke hoogst belangrijke arbeid voor onze nationale zuivelbereiding in dit vruchtbare leven werd verricht.

's-Gravenhage, Juni 1949

P. N. BOEKEL

ÆTATIS SUÆ LXX

DRUK: H. VEENMAN EN ZONEN - WAGENINGEN

PROFESSOR IR B. VAN DER BURG

HOGLERAAR IN DE ZUIVELBEREIDING EN MELKKUNDE
AAN DE LANDBOUWHOGESCHOOL TE WAGENINGEN VAN 1918-1949

AAN HET EINDE VAN HET studiejaar 1948/1949 zal Professor VAN DER BURG, wegens het bereiken van de zeventigjarige leeftijd, zijn ambt overdragen aan jongeren. Zijn naam en persoon zijn onverbrekkelijk verbonden aan de geschiedenis van de zuivelbereiding in Nederland.

Juist de periode van de laatste vijftig jaren is het geweest, waarin een grote ommekeer in de gevolgde methoden heeft plaats gevonden en Professor VAN DER BURG was een der meest vooraanstaande figuren, die aan het tot stand komen van deze veranderingen leiding gaven. Zowel het uitgroeien van de zuivelbereiding tot een fabriekmatige zuivelindustrie als de daarmee noodzakelijk geworden aanpassing van het landbouwbedrijf wist hij te omvatten. Voor hem stond het onomstotelijk vast, dat deze ontwikkeling slechts mogelijk zou zijn, wanneer de betrokken personen de nieuwe methoden niet alleen leerden kennen, maar ook begrijpen. De studieboeken, die van zijn hand verschenen, leveren hiervan het duidelijkste bewijs. Hij heeft steeds gepoogd zijn boeken op zodanige wijze te schrijven, dat zij geen verzameling van „geleerdheden” bevatten, maar dat zij aan de vakman en aan degene die het wil worden, begrip en inzicht geven. Deze boeken zijn dan ook door de gehele zuivelwereld ten zeerste gewaardeerd en dienen al sedert vele jaren als grondslag voor de opleiding van de vaklieden in de zuivelbereiding. Voor een groot deel is het aan deze werken te danken, dat het ontwikkelingspeil van de zuivelbereiders in Nederland zo gunstig te noemen is.

Met hart en ziel heeft Professor VAN DER BURG zich steeds gewijd aan alle vraagstukken waarvoor hij zich geplaatst zag; aan zichzelf stelde hij daarbij zeer hoge eisen. Het terrein van de zuivelwetenschap toch is zeer uitgebreid en vereist o.a. kennis van scheikunde, natuurkunde, bacteriologie, techniek, evenals ook kennis van de bedrijfsomstandigheden in de practijk. Over al deze onderwerpen heeft

hij veel kennis weten te verzamelen. Degenen, die het genoeg mochten hebben in zijn omgeving te werken, stonden vaak versteld van zijn veelzijdige kennis.

Het omvatten van de literatuur op zuivelgebied, die met de jaren sterk is uitgebreid en meer en meer werd gespecialiseerd, was een zeer zware opdracht voor één persoon, die deze kennis tevens nog op duidelijke wijze moest doorgeven. Op dit gebied is ook de hulp van zijn onlangs overleden medewerker, de heer K. G. STAAL, hem van grote steun geweest. VAN DER BURG's colleges, en voordien zijn lessen, zijn voor zijn leerlingen van veel waarde geweest, mede omdat hier een persoon sprak, die het zuivelbedrijf alleen gebaat zag door mensen, die niet alleen gespecialiseerde kennis doch ook vakmanschap bezitten. Het is voor hem een grote voldoening te weten, dat na hem twee hoogleraren zijn werk zullen voortzetten.

Niet alleen op het gebied van zijn vak bewoog Professor VAN DER BURG zich. Ook tal van andere zaken hadden zijn volle belangstelling: verzamelingen, taalstudie, wiskundige berekeningen.

Hieronder mogen nog enkele hoofdzaken volgen van de loopbaan van deze hooggeleerde, die naar wij hopen nog zal worden gevolgd door een lange periode, waarin hij met voldoening op het verleden zal terugzien, tezamen met Mevrouw VAN DER BURG, die hem al die jaren ter zijde heeft gestaan.

In 1898 deed BOKE VAN DER BURG, boerenzoon uit het ook toen reeds op het gebied van de veeveelt vooraanstaande dorp Jelsum, eindexamen aan de R.H.B.S. te Leeuwarden. In 1900 behaalde hij aan de toenmalige Rijks Hogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool het diploma van Landbouwkundige. In de hierop volgende jaren tot 1904 was hij 's zomers practisch werkzaam in zuivelbedrijven en maakte hij studiereizen in het land; gedurende drie winterseizoenen maakte hij als controleur-scheikundige voor participanten de bietencampagne mee aan de suikerfabriek te Hoogkerk-Vierverlaten. Ook was hij een half jaar werkzaam te Delft aan het Laboratorium voor Bacteriologie onder leiding van Professor BEYERINCK en voorts was hij nog gedurende één jaar assistent van Professor ABERSON in het Laboratorium voor Landbouwscheikunde te Wageningen.

Na deze voorbereidingen behaalde hij in Augustus 1904 de Middellbare Acte Landbouwkunde, die later, toen de R.H.L.T.B.S. Landbouwhogeschool werd, overging in de titel van Landbouwkundig Ingenieur.

Reeds even daarvóór was hij tot zuivelconsulent benoemd door

de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw, welk consulentenschap later werd overgenomen door de provincie Gelderland. Gedurende deze tijd heeft hij zich op een veelzijdig gebied moeten bewegen. Vele fabrieken werden gesticht en uitgerust op zijn advies; enige fabrieksgebouwen werden zelfs geheel door hem ontworpen. Uit deze tijd stamt ook een groot aantal referaten en artikelen in het Officieel Orgaan van de Algemeene Nederlandsche Zuivelbond, waarvan hij vast medewerker was. Tevens was hij leraar aan de Rijkslandbouwwinterschool te Zutphen.

In 1913 volgde zijn benoeming tot leraar in de zuivelbereiding aan de R.H.L.T.B.S. te Wageningen. Maar alvorens zijn werkzaamheden daar aan te vangen bereidde hij zich op deze taak voor – speciaal met het oog op de kaasbereiding – door de werken in zuivelfabrieken in Friesland. In de winter van 1913/1914 werkte hij aan het Rijkslandbouwproefstation te Hoorn om zich te bekwamen in de moderne zuivelchemie, die toen – vooral door het werk van Dr W. VAN DAM – zo sterk naar voren kwam. Met veel waardering en erkentelijkheid zag hij later terug op deze periode en op het contact met de heren VAN DAM, BOEKHOUT en OTT DE VRIES. In 1914 maakte hij nog een studiereis naar België, Zwitserland en de Allgau, waarna hij in September van hetzelfde jaar zijn taak als leraar aanvaardde. Bij de overgang van de R.H.L.T.B.S. in Landbouwhogeschool, die in 1918 plaats vond, werd VAN DER BURG benoemd tot hoogleraar.

In zijn laboratorium vond in de loop der jaren onder zijn leiding een groot aantal onderzoekingen plaats, waarvan vele de belangstelling gaande maakten voor onderwerpen die later zeer actueel zouden worden. Behalve zijn vaste medewerkers, onder wie Ir C. A. KOPPEJAN niet onvermeld mag blijven, werden bij dit werk ook zijn studenten vaak betrokken. Een groot aantal artikelen verscheen over deze onderzoekingen in de Nederlandse zuivelvakbladen en enkele in buitenlandse tijdschriften. Enige van de belangrijkste onderwerpen waren: de beweging van de vetbolletjes in de melk, de oproming van melk, het bepalen van het vetgehalte van melk en melkproducten, het bepalen van chloor in melk, het bepalen van het zoutgehalte van kaas, het pasteuriseren van melk, het koper- en ijzergehalte van Nederlandse boter in verband met haar kwaliteit, de bereiding van volvette kaas op de boerderij, de waarde van de formoltitratie voor de berekening van het eiwitgehalte van melk, de alcaliteit van melkpoeder, het bereiden van stremsel.

Ook buiten zijn algemeen gewaardeerde colleges stelde hij veel belang in zijn studenten, die hij steeds bereid was raad te geven. Nog na

hun studie hield hij contact met zijn leerlingen. Menigeen daarvan is hem grote dank verschuldigd voor ontvangen adviezen.

In het studiejaar 1925/1926 was Professor VAN DER BURG Rector Magnificus van de Landbouwhogeschool.

Met het schrijven van zijn bekende studieboeken was hij, in samenwerking met de heer S. HEPKEMA, reeds begonnen tijdens zijn werk in Zutphen. Deze boeken hebben steeds zijn volle aandacht gehouden, getuige de vele herdrukken en herzieningen ervan, die in de loop der jaren het licht zagen. In de latere jaren werkte de heer Ir S. HARTMANS hierbij met hem samen. Deze boeken werden geschreven met uiterste nauwgezetheid, niet alleen ten aanzien van de behandeling der onderwerpen op zichzelf, maar ook wat betreft het voorkómen van misvattingen bij de lezers. Waar het hierbij ging over een voor Nederland zo specifiek onderwerp als de zuivelbereiding, zijn deze werken ook anderszins van belang. Hij heeft zich namelijk steeds voor ogen gesteld, dat de taal in zijn boeken Nederlands moest zijn. Van zeer veel waarde is het, dat wij hierdoor ook in onze tijd nog van een Nederlandse zuivelbereiding met Nederlandse vaktermen kunnen spreken.

Gedurende zijn ambtsperiode – eerst als leraar, later als hoogleraar – heeft hij vele congressen meegemaakt, zowel in het binnenland als in het buitenland, o.a. te Londen, Zürich, Berlijn, Washington, Kopenhagen. Bij deze gelegenheden hield hij enige lezingen, o.a. over de organisatie van de studie der zuivelbereiding in Nederland. In 1920 maakte hij een studiereis in opdracht van de Nederlandse Regering naar de Verenigde Staten en Canada. Als afgevaardigde van Nederland heeft hij nog enige malen als deskundige reizen ondernomen naar het buitenland voor het bijwonen van vergaderingen van de Internationale Zuivelbond. Van de Commissie inzake standaardisatie van methoden voor melkonderzoek was hij lid; de internationale congressen dienaangaande woonde hij bij, tweemaal in Zwitserland en eenmaal in Londen.

Professor VAN DER BURG volgde in 1915 Professor ABERSON op als lid van de Subcommissie Hoorn van de Commissie van Toezicht op de Rijkslandbouwproefstations (later Commissie van Advies), van welke Subcommissie hij naderhand de voorzitter was.

In de crisisjaren werd door de Crisis Zuivel Centrale een Commissie ingesteld inzake de heffingen op gecondenseerde melk, de zogenaamde „Commissie van der Burg”; ook was hij lid van de Commissie van Advies voor het Crisisorganisatiebesluit 1933. Van de oprichting af was Professor VAN DER BURG lid van het Genootschap ter

Bevordering van Melkkunde, waarvan hij enige malen een bestuursfunctie bekleedde. Gedurende een lange reeks van jaren was hij een toegewijd lid van de Commissie van Deskundigen bij het Eindexamen van de Rijkszuivelschool te Bolsward.

Zeer veel belang heeft hij altijd gesteld in de ontwikkeling van de coöperatieve zuivelindustrie, georganiseerd in de Algemeene Nederlandsche Zuivelbond, waarvan hij lange tijd bestuurslid was. Uit de aard der zaak vond hij ook hier bevrediging voor zijn ideaal: het doorgeven van nieuwere methoden en van een beter begrip van de zuivelproblemen ten bate van de landbouwende bevolking. Steeds stond hij op de bres om deze laatste te behoeden voor schoon klinkende, maar niet voldoende gefundeerde theorieën; ook vond hij hier ruimschoots onderwerpen voor zijn wetenschappelijk werk.

Van de volgende Commissiën, ingesteld door de F.N.Z., was hij voorzitter of een actief medewerker:

- Commissie tot Normalisatie van glaswerk en chemicaliën;
- „ inzake Melkinrichtingsbelangen;
- „ „ Octrooien;
- „ „ Bewaringsproeven van boter;
- „ „ Kwaliteitsverbetering;
- „ „ Vetgehalte van boter;
- „ „ Caseïne;
- „ „ Vergelijkend onderzoek Gerber-Weibull;
- Centrale Werktuigencommissie;
- Studiecommissie voor de Metalen karn;
- Commissie voor de Bereiding van bier uit wei;
- Commissie van toezicht op de Proefnemingen;
- Wetenschappelijke Commissie voor de Proefnemingen (Research Commissie) van de F.N.Z.

In het jaar 1942 moest hij zich om gezondheidsredenen en om zich te kunnen wijden aan zijn – in verband met het nieuwe laboratorium – steeds omvangrijker wordende taak in Wageningen, terugtrekken uit vele van deze Commissiën.

De betekenis, die de Nederlandse Regering aan zijn werk hecht, kwam tot uiting in 1939, toen hij benoemd werd tot ridder in de Orde van de Nederlandsche Leeuw. De Geldersch-Overijsselsche Bond van Coöperatieve Zuivelfabrieken bracht zijn waardering voor het vele en belangrijke werk, dat hij voor de Provincie Gelderland had verricht, tot uiting door hem te benoemen tot zijn ere-lid. Eenzelfde

eer viel hem te beurt, toen hij bij zijn aftreden als bestuurslid van de F.N.Z. tot ere-lid dezer vereniging werd benoemd.

Het dient gezegd te worden dat, hoewel hij he F.N.Z. een warm hart toedroeg, hij steeds bereid was zijn kennis ten dienste te stellen van allen die om zijn oordeel vroegen.

Het grootste deel van zijn loopbaan in Wageningen heeft Professor VAN DER BURG moeten werken zonder dat hem daarvoor veel hulpmiddelen ter beschikking stonden. Zijn laboratorium was aanvankelijk gevestigd in een oud herenhuis in de Herenstraat; later werd het uitgebreid met een dergelijk perceel er naast. Voor proefnemingen op technische schaal was daar geen gelegenheid. Bijna legendarisch klinken de verhalen over het bereiden van kaas op de oude boerderij op Duivendaal, omdat dit vaak onder zeer gebrekkige omstandigheden moest geschieden. Gelukkig mag Professor VAN DER BURG ook op dit gebied de bekroning van zijn werk zien, namelijk de voltooiing van het nieuwe Laboratorium voor Zuivelbereiding. In 1940 was het werk al zó ver gevorderd, dat de bouw ondanks de oorlog kon worden voortgezet. Eind 1940 kwam het gereed en werd het in gebruik genomen. Het is voor VAN DER BURG een grote teleurstelling geweest, dat in dit mooi ingerichte laboratorium tijdens het laatste oorlogsjaar zo veel schade werd aangericht. Bovendien werd van zijn persoonlijke bezittingen een groot deel vernield.

Ondanks alle teleurstelling toog hij na de bevrijding weer aan het werk, zodat het laboratorium thans weer zo goed als geheel hersteld is; hij kan het met gerechtvaardigde trots overdragen aan zijn opvolgers.

De studieboeken, door Professor VAN DER BURG alleen of in samenwerking met anderen geschreven, zijn de volgende:

- B. VAN DER BURG en S. HEPKEMA: De boterbereiding in de fabriek; 6e druk in 1931.
- B. VAN DER BURG en S. HEPKEMA: De kaasbereiding in de fabriek; 4e druk in 1946.
- B. VAN DER BURG: Zuivelbereiding. Deel I. Algemeen gedeelte; 3e druk in 1947.
- B. VAN DER BURG en S. HARTMANS: Zuivelbereiding V. Het onderzoek van melk en zuivelproducten in het laboratorium ener zuivel-fabriek; 2e druk in 1943.